

I E V A D S	1 1
Atvērta un atbildīga politika kā tautas attīstības priekšnosacījums	
Kas ir politika?	12
Pārskata pamattermini	13
Pārskats par tautas attīstību kā līdzdalībnieks atvērtas politikas veidošanā	14
Pārskata struktūra	14
Pateicība	15
1 . N O D A Ļ A	1 6
Sabiedriskā politika un tautas attīstība	
Ievads	16
Kāda ir sabiedriskā politika Latvijā?	16
Demokrātiskās vērtības politikā	16
Iedzīvotāju iespējas ietekmēt politiku	18
Līdzšinējā sabiedriskā politika un tās ietekme uz tautas attīstību	19
Pensiju politika	19
Veselības aprūpes politika	20
Lauku attīstības politika	21
Integrācija Eiropas Savienībā	23
Slēgtas sabiedriskās politikas izpausmes un to negatīvās sekas	24
Kas Latvijā ir svarīgi politiski lēmumi?	27
Zaudētāji un zaudējumi slēgtā politikā	27
Atvērtas sabiedriskās politikas veidošana Latvijā	32
Politiskās pašapziņas celšana	33
Politisko aizspriedumu pārvarēšana	35
Līdzdalības veicināšana	36
Saeimas deputātu ieteikumi politikas uzlabošanai	37
Publiskās atbildības procedūru nostiprināšana	39
Secinājumi	40
Ieteikumi	41
2 . N O D A Ļ A	4 3
Publiskās politikas process	
Ievads	43
Publiskās politikas institucionālais ietvars	43
Publiskās politikas aģenti	44
Ekonomiskie grupējumi	45
Masu mediji	45
Nevalstiskās organizācijas	45
Politisko lēmumu pieņemšanas process ekspertu skatījumā	45
Politikas ietekmēšanas kanāli	47
Veiksmīgi politiski lēmumi	48

Publiskās politikas dienaskārtība	48
Politiskās dienaskārtības veidošana	50
Sabiedrības un valdības dienaskārtības atšķirības	51
Privatizācija valdības un iedzīvotāju dienaskārtībā	52
Lēmumu pieņemšanas process Saeimā	55
Lemšana valdībā	58
Lemšana pašvaldībās	61
Latvijas publiskās politikas īpatnības	64
Paralēlas lēmumu gatavošanas un pieņemšanas prakse	64
Valsts institūciju dominēšana	65
Atklātības trūkums publiskajā politikā	66
Masveidīga, kampaņveidīga, taču īslaicīga sabiedrības līdzdalība	67
Pārlieku sasteigti vai izstiepti publiskās politikas procesa posmi	67
Politika bez analītiska pamatojuma	67
Secinājumi	68
Ieteikumi	70
3. N O D A Ļ A	7 2
Līdzdarbības ienākšana publiskajā politikā	
Ievads	72
Publiskā telpa kā līdzdarbības mājvieta	72
Publiskās telpas likumiskās aprises	73
Sabiedrības resursi līdzdalībai	74
Līdzdarbības motivācija	75
Institūciju un domubiedru atbalsts	76
Zināšanas un prasme līdzdarboties	76
Finansiālie resursi līdzdarbībai	76
Sabiedriskās saziņas līdzekļi publiskajā telpā	79
Līdzdalības formas un iedzīvotāju priekšstati par to efektivitāti	84
Līdzdarbības stratēģijas	87
Līdzdarbības praktiskie aspekti	90
Iedzīvotāju iesaistišana: piemērs ar Ventspils Sabiedrības integrācijas programmu	90
Valsts un pašvaldību iestāžu uzraudzība: piemērs ar Rīgas autostāvvietu būvēšanu	92
Politikas veidošana un interešu aizstāvēšana: piemērs ar reprodūktīvās veselības politiku	95
Kopsavilkums un ieteikumi	97
Veicināt valsts struktūru pretimnākšanu sabiedrības interesēm	97
Stiprināt sabiedrības spēju līdzdarboties	98
Pilnveidot sabiedriskās kontroles mehānismus	98
Veicināt nevalstisku organizāciju sadarbošanos sabiedrības interešu aizstāvēšanā	98
4. N O D A Ļ A	1 0 0
Pārvaldības institūciju rīcībspēja tautas attīstības kontekstā	
Ievads	100
Centrālo pārvaldības institūciju rīcībspēja	100
Kur meklēt Latvijas valdības stratēģisko vīziju?	102
Sadarbošanās spēja un politiku koordinācija	104
Publiskās pārvaldības saturiskā rīcībspēja – spēja piesaistīt un izmantot nepieciešamo ekspertīzi	107
No valsts budžeta finansētie politikas analīzes pētījumi	108
Neatkarīga politikas analīze Latvijā	110
Valdības publiskā atbildība un pārskatu sniegšana sabiedrībai	113

Publiskās pārvaldības institūciju rīcībspēja pašvaldībās	115
Lēmējvaras un izpildvaras attiecības pašvaldībās	116
Pašvaldību administrācijas rīcībspēja – izglītība un zināšanas	117
Pašvaldību spēja izmantot informācijas tehnoloģijas	118
Iedzīvotāju līdzdalība jautājumu izlemšanā un pašvaldību darba publiskais atbildīgums	120
Pašvaldību iekšējais audits	122
Pārvaldības īpatnības mazajās pašvaldībās	123
Secinājumi un ieteikumi	126

NOBEIGUMS 129

Savu pilsonisko piederību veido pats!

PIELIKUMS 134

Pārskats par tautas attīstības galvenajiem rādītājiem

Iekšzemes kopprodukts	134
Ienākumu sadalījums	135
Cenu pārmaiņas un iedzīvotāju pirktspēja	136
Nodarbinātība un bezdarbs	137
Demogrāfiskā situācija	138
Veselība	139
Izglītība	140
Secinājumi	141

STATISTIKAS PIELIKUMS 142

AVOTI, LITERATŪRA 149

IZCELTĀS INFORMĀCIJAS

1.1. Slēgtas politikas vārdnīca	28
1.2. Iedomātais slēgtas politikas cenrādis	30
2.1. Eiropas Savienība kā Latvijas politiskās dienaskārtības veidotāja	53
2.2. Partiju attiecību dienaskārtība	54
2.3. Slēgta un nelegitīma rīcībpolitikas procesa galējs modelis	65
2.4. Paraksti pret “Latvenergo” privatizāciju	68
2.5. Sasteigtie pensiju likuma grozījumi	69
3.1. Līdzdarbības motivācijas stāsti	75
3.2. Žurnālistu ētikas kodeksi	81
3.3. Sabiedrības integrācijas programmas izstrāde Ventspilī	91
3.4. Līdzdalības centieni un mehānismi Rīgas autostāvvietu būvēšanas gadījumā	93
4.1. Labas pārvaldības principi	101
4.2. Nacionālais attīstības plāns – mēģinājums radīt valsts stratēģisko vīziju	103
4.3. Eiropintegrācija – pozitīvs horizontālās sadarbības piemērs	106
4.4. Valsts kancelejas Politikas koordinācijas departamenta izveide – solis ministriju sadarbības un integrētas politikas virzienā	107
4.5. Kas ir politikas analīze (rīcībpolitiskā analīze)?	109
4.6. Kas ir neatkarīgas politikas institūts?	111
4.7. Latvijas pašvaldību sadalījums 2000. gada beigās	124

TABULAS

1.1. Demokrātijas principu ievērošana pārvaldības institūcijās iedzīvotāju, Saeimas deputātu un pašvaldību vadītāju vērtējumā	18

1.2. Vidējā vecuma pensija un iztikai minimālais preču un pakalpojumu grozs	20
1.3. Mājsaimniecību ienākumi un darba meklētāji laukos un pilsētās	23
2.1. Institūciju un vēlēšanu aktivitāte likumprojektu iesniegšanā Saeimā	56
4.1. Vājas politikas koordinētības izpausmes, faktori un risinājumi	105
4.2. Ministriju veidotās interneta mājaslapas – politikas publiskā atbildīguma piemērs	115
4.3. Pašvaldību nodrošinājums ar datortehniku un programmatūru	119
P.1. IKP dinamika nozaru griezumā	135
P.2. Iekšzemes kopprodukts uz vienu iedzīvotāju pēc pirktspējas paritātes standartiem	135
P.3. Iekšzemes kopprodukta sadalījums pa reģioniem 1997. gadā	136
P.4. Patēriņa cenu pārmaiņas	136

ATTĒLI

1.1. Politikas subjektu viedokļi par politikas īpatnībām Latvijā	17
1.2. Politiskā atkarība un ietekmējamība iedzīvotāju vidū un varas pārstāvju attiecībās	19
1.3. Slēgtas politikas modelis Latvijā	25
1.4. Atvērtas politikas modelis Latvijā	26
1.5. Atstumtie un atkritēji slēgtā lēmumu pieņemšanā	31
1.6. Iedzīvotāju, politiķu, ierēdņu un pašvaldību vadītāju pašnovērtējums un savstarpējais raksturojums	34
1.7. Politikas šauru vietu pārvarēšana Saeimas deputātu skatījumā	38
2.1. Ietekmīgākie lēmēji un uzticēšanās viņiem	46
2.2. Politiskās ietekmes kanāli	49
2.3. Aktuālākās problēmas iedzīvotāju uztverē	50
3.1. Mediju ietekmīgums citu politiskās sistēmas dalībnieku vidū	83
3.2. Līdzdalība vēlēšanās un referendumos 1990.–2001. gadā	84
3.3. Līdzdalības formas un to efektivitātes novērtējums	85
3.4. Iedzīvotāju līdzdarbības stratēģijas	88
4.1. Pašvaldību darbība iedzīvotāju iesaistīšanā un iedzīvotāju iesaistīšanās pašvaldības lēmumu pieņemšanā	121
4.2. Pārvaldības izdevumu, ieņēmumu un valsts dotāciju kopsakars ar pašvaldību lielumu	126
P.1. Iekšzemes kopprodukta dinamika	134
P.2. Tautsaimniecībā nodarbināto vidējais skaits	137
P.3. Iedzīvotāju skaita pārmaiņas Latvijā un to veicinošie faktori 1986.–1999. gadā	138
P.4. Iedzīvotāju dzimstība, mirstība un dabiskais pieaugums 1985.–1999. gadā	139
P.5. Vidējais paredzamais mūža ilgums	140
P.6. Iedzīvotāju sadalījums pēc izglītības līmeņa	141